

Περιβαλλοντική εκπαίδευση, φυσική αγωγή και λαϊκή παράδοση: η περίπτωση του τοπικού θεματικού δικτύου της διεύθυνσης Π.Ε. Θεσπρωτίας «Παραδοσιακά κινητικά παιχνίδια στο φυσικό περιβάλλον»

Τσώνη Χριστίνα

Νηπιαγωγός, Μ.Εδ, προπτυχιακή φοιτήτρια του ΕΑΠ στον Ελληνικό Πολιτισμό

tsonichris@sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη σύγχρονη εποχή το κινητικό παιχνίδι έχει αντικατασταθεί από το ηλεκτρονικό παιχνίδι με αποτέλεσμα την περιστολή της κινητικής δραστηριότητας των παιδιών. Το κινητικό παιχνίδι, και δη το παραδοσιακό το οποίο παίζεται στο ύπαιθρο, έχει πολλαπλά οφέλη για τη ψυχική και σωματική ευεξία των παιδιών αλλά και τη διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς καθώς αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του λαϊκού μας πολιτισμού. Με βάση αυτή την παραδοχή δημιουργήθηκε το τοπικό θεματικό δίκτυο «ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ» προκειμένου οι μαθητές να επαναπροσδιορίσουν τη σχέση τους με τα οφέλη της φυσικής δραστηριότητας στο ύπαιθρο και να έρθουν σε επαφή με ένα σημαντικό τμήμα της λαϊκής μας παράδοσης.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Δίκτυα ΠΕ

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: περιβαλλοντική εκπαίδευση, κινητικό παιχνίδι, λαϊκή παράδοση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παιχνίδι έχει ουσιαστική συμβολή στην ανάπτυξη των μικρών παιδιών. Ο ρόλος του ψυχαγωγικός, κοινωνικοποιητικός και διδακτικός βοηθά τα παιδιά ν' ανακαλύψουν τόσο τον εαυτό τους όσο και τον κόσμο που τα περιβάλλει (Δαφέρμου και συν, 2006). Πιο συγκεκριμένα τα παραδοσιακά παιχνίδια αποτελούν μια πλούσια και ανεξερεύνητη κατηγορία παιχνιδιών που μεταφέρονται από γενιά σε γενιά μέσα από την προφορική παράδοση (Σαγωνάς, 2013). «Τα παραδοσιακά μας παιχνίδια είναι το παιδικό μας παρελθόν από τις παλιές γειτονιές της πόλης και του χωριού. Είναι γεννήματα του ελληνικού, λαϊκού πολιτισμού και έχουν τις ρίζες τους στην Αρχαία Ελλάδα και το Βυζάντιο» (Λαουτάρη – Γριτζάλα, 2004). Από την άλλη πλευρά τα κινητικά παιχνίδια έχουν σημαντική θέση στο τμήμα του αναλυτικού προγράμματος του Νηπιαγωγείου που αναφέρεται στη Φυσική Αγωγή όσο και στο ΔΕΠΠΣ - ΑΠΣ της Φυσικής Αγωγής για το Δημοτικό Σχολείο (ΦΕΚ 304B/13-03-2003).

Η αναβίωση παραδοσιακών κινητικών παιχνιδιών από τα παιδιά καθίσταται εξαιρετικά σημαντική στη σύγχρονη εποχή όπου ο ρόλος του παραδοσιακού

παιγνιδιού έχει υποβαθμιστεί αρκετά έπειτα από την κυριαρχία του ηλεκτρονικού υπολογιστή η οποία επέφερε αλλαγές στις προτιμήσεις των παιδιών στο παιχνίδι (Καραϊσκού, 2005, Σαγωνάς, 2013). Έτσι πολλά παραδοσιακά και μη κινητικά παιχνίδια έχουν αντικατασταθεί πλέον από τα ηλεκτρονικά με σημαντικότερη συνέπεια την καταστολή της κινητικής δραστηριότητας των παιδιών με οποιεσδήποτε παρεπόμενες επιπτώσεις έχει κάτι τέτοιο για την υγεία τους και τη σωματική, νοητική και κοινωνική τους ανάπτυξη. Το παραδοσιακό κινητικό παιχνίδι μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο όχι μόνο για την ενίσχυση της φυσικής δραστηριότητας και ευεξίας των παιδιών αλλά και ένα χρήσιμο διδακτικό μέσο για την γνωριμία με τον πλούτο της λαϊκής μας παράδοσης και την προαγωγή θετικών στάσεων συμπεριφοράς έναντι στο φυσικό περιβάλλον.

ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μεταξύ των εκπαιδευτικών εργαλείων που χρησιμοποιεί η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι το παιχνίδι. Ειδικότερα το παραδοσιακό κινητικό παιχνίδι που παίζεται στο φυσικό περιβάλλον αποτελεί χρήσιμο διδακτικό μέσο καθώς συνάδει με τα χαρακτηριστικά της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και δίνει τη δυνατότητα για επιτυχή προώθηση των στόχων της. Με βάση την παραδοχή ότι η περιβαλλοντική εκπαίδευση δίνει έμφαση σε «πρακτικές δραστηριότητες και είναι προσανατολισμένη στις εμπειρίες» (Φλογαΐτη, χ.χ), τα παραδοσιακά κινητικά παιχνίδια προωθούν καταρχήν τη βιωματική - επικοινωνιακή μάθηση και διδασκαλία μέσα από τη συνεργασία και την ενεργό συμμετοχή των μαθητών. Η ευγενής άμιλλα η οποία αναπτύσσεται κατά την ώρα του παιχνιδιού από τους μαθητές, τους βοηθά να διαμορφώσουν αξίες και στάσεις ζωής όπως, ανεκτικότητα, υπομονή, αυτοέλεγχος, αυτοπειθαρχία σεβασμός στους κανόνες, σεβασμός των άλλων. Καθώς τα κινητικά παραδοσιακά παιχνίδια παίζονται, ως επί το πλείστον, στο ύπαιθρο φέρνουν τα παιδιά σε επαφή με τη φύση και τα ευεργετικά της οφέλη στη σωματική και ψυχική υγεία των ανθρώπων (Τσώνη, 2014. Η διεπιστημονική προσέγγιση της γνώσης, βασικό χαρακτηριστικό της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, πραγματώνεται πλήρως με την προσέγγιση ενός περιβαλλοντικού προγράμματος με θέμα τα παραδοσιακά κινητικά παιχνίδια στο ύπαιθρο καθώς οι μαθητές αντλούν στοιχεία από διαφορετικούς επιστημονικούς τομείς (μελέτη περιβάλλοντος, φυσική αγωγή, πολιτισμός) αποκτώντας έτσι γνώσεις όχι μόνο οικολογικού αλλά και κοινωνικού και πολιτισμικού περιεχομένου (Κούσουλας, χ.χ). Επίσης τα παραδοσιακά κινητικά παιχνίδια δίνουν τη δυνατότητα για τη δημιουργία αμφίδρομων σχέσεων επικοινωνίας των μαθητών διαφορετικών σχολείων όπως βέβαια και μεταξύ των εκπαιδευτικών αλλά και του ιδίου του σχολείου με την τοπική κοινότητα καθώς:

- οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται μεταξύ τους για την ανταλλαγή ιδεών, απόψεων, εκπαιδευτικού υλικού
- οι μαθητές των σχολείων επικοινωνούν μεταξύ τους ανταλλάσσοντας πληροφορίες και παρουσιάζοντας διαφορετικά παραδοσιακά κινητικά παιχνίδια τα οποία παίζουν μεταξύ τους σε ένα μη ανταγωνιστικό πλαίσιο
- το σχολείο γίνεται φορέας υποδοχής της γνώσης και της εμπειρίας των γηραιότερων μελών της τοπικής κοινότητας (μετάδοση στοιχείων του λαϊκού πολιτισμού τμήμα του οποίου αποτελούν τα παραδοσιακά κινητικά παιχνίδια).

Εν κατακλείδι, τα παραδοσιακά κινητικά παιχνίδια συνεισφέρουν στη γνωριμία των μαθητών με τις τρεις διαστάσεις της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης: α) εκπαίδευση γύρω από το περιβάλλον, β) εκπαίδευση για το περιβάλλον δίνοντας έμφαση στην τρίτη διάσταση, δηλαδή, αντιμετώπιση του περιβάλλοντος ως μέσου, πεδίου και πηγή μάθησης μέσα από βιωματικές δραστηριότητες που διεξάγονται στο ίδιο το περιβάλλον (Κούσουλας, χ.χ).

ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ «ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»: ΣΚΟΠΟΣ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Τα θεματικά δίκτυα αποτελούν έναν σημαντικό θεσμό στην περιβαλλοντική εκπαίδευση καθώς προάγουν τη συνεργασία σχολείων μεταξύ της ίδιας Διεύθυνσης (τοπικό θεματικό δίκτυο) και διαφορετικών Διευθύνσεων Π.Ε (εθνικό θεματικό δίκτυο) που υλοποιούν προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης τα οποία εντάσσονται κάτω από έναν κοινό θεματικό άξονα.

Με αφορμή την παραδοχή για τα οφέλη του παραδοσιακού κινητικού παιχνιδιού αφενός στην ψυχική και σωματική υγεία των παιδιών και αφετέρου στην εξυπηρέτηση των στόχων της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και την επαφή με την λαϊκή πολιτισμική μας κληρονομιά, ιδρύθηκε το τοπικό θεματικό δίκτυο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Π.Ε Θεσπρωτίας «ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ» (Αριθμός ιδρυτικής Απόφασης 5203/11-11-2013) ώστε μέσα από τη συνεργασία των σχολικών μονάδων οι μαθητές να αναβιώσουν παλιά και ξεχασμένα παραδοσιακά κινητικά παιχνίδια του τόπου τους και άλλων περιοχών στο ύπαιθρο, να αθληθούν και να ψυχαγωγηθούν μέσα στο πλαίσιο της συνεργασίας, του ομαδικού πνεύματος και της ευγενούς άμιλλας.

Κύρια επιδίωξη του προτεινόμενου δικτύου είναι η οργανωμένη επιστημονική και παιδαγωγική στήριξη προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που θα έχουν σχετική θεματολογία με το δίκτυο, η ανάδειξη του κινητικού παιχνιδιού στο φυσικό περιβάλλον ως κορυφαίο διδακτικό μέσο για την απόκτηση θετικών στάσεων έναντι στο φυσικό περιβάλλον και η γνωριμία εκπαιδευτικών και μαθητών με άγνωστες πτυχές του λαϊκού μας πολιτισμού.

Κάτω από τον γενικότερο ομότιτλο με το θεματικό δίκτυο άξονα εντάχθηκαν οι παρακάτω ενδεικτικές θεματικές ενότητες:

- Η αναγκαιότητα της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος
- Το παιχνίδι και η σημασία του για την ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού
- Το παιχνίδι στην περιβαλλοντική εκπαίδευση
- Η σημασία του κινητικού παιχνιδιού
- Παιχνίδι με φυσικά υλικά
- Παραδοσιακά παιχνίδια στο φυσικό περιβάλλον
- Παιδική παχυσαρκία – άσκηση και διατροφικές συνήθειες

Σύμφωνα με την ιδρυτική απόφαση (Αριθμ.5203/11-11-2013) οι στόχοι του δικτύου είναι:

- Η γνωριμία και επαφή των εκπαιδευτικών με το παιχνίδι και τους τρόπους που αυτό μπορεί να εφαρμοστεί στην περιβαλλοντική εκπαίδευση, στον ρόλο και τους σκοπούς της
- Η ανάπτυξη της συνεργατικότητας και του ομαδικού πνεύματος μέσα από το παιχνίδι
- Η κατανόηση της έννοιας «ολιστική θεώρηση» (το περιβάλλον ως όλον – που εκτός των άλλων περιλαμβάνει το πολιτιστικό και αισθητικό), καθώς και της αναγκαιότητας ένταξής της στην περιβαλλοντική εκπαίδευση μέσω του παιχνιδιού
- Η αλλαγή των στάσεων και συμπεριφορών, ώστε μέσα από τα προγράμματα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης να μπορούμε να δρούμε ουσιαστικά τη βιώσιμη ανάπτυξη. Στόχος που δεν ικανοποιείται χωρίς την κινητοποίηση του συναισθηματικού και ψυχοκινητικού τομέα. Στην κινητοποίηση αυτή σημαντικό ρόλο παίζει το παιχνίδι
- Η συνεργασία εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων
- Η ανάπτυξη της επικοινωνίας μεταξύ των σχολικών μονάδων
- Η καλλιέργεια αξιών στους μαθητές, που θα συμβάλει στην ανάπτυξη θετικών στάσεων και συμμετοχικών συμπεριφορών και τη διαμόρφωση μελλοντικής υπεύθυνης στάσης ενεργού πολίτη για την προστασία της οικολογικής ισορροπίας
- Η παραγωγή εκπαιδευτικού και άλλου υλικού σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή
- Η ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων μεταξύ ειδικών επιστημόνων και όλων των μελών του δικτύου
- Η ενημέρωση και εμπλοκή της σχολικής κοινότητας
- Η πληροφόρηση της τοπικής κοινωνίας και διάχυση των αποτελεσμάτων των δράσεων του Δικτύου

Το θεματικό δίκτυο λειτούργησε για πρώτη φορά το σχολικό έτος 2013 – 2014 και εφέτος (σχολικό έτος 2014 – 2015) συνεχίζει τον δεύτερο χρόνο λειτουργίας του. Το δίκτυο συντονίζεται από πενταμελή συντονιστική επιτροπή με μονοετή θητεία η οποία αποτελείται από εκπαιδευτικούς με αυξημένα προσόντα, σημαντική εμπειρία στην Π.Ε (σχετική επιμόρφωση και εκπόνηση προγραμμάτων) και διάθεση για ανιδιοτελή προσφορά. Επιπλέον μια τριμελής επιστημονική ομάδα η οποία απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ ελληνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συνεργάζεται με το δίκτυο και συνεπικουρεί το έργο της συντονιστικής επιτροπής. Συγκεκριμένα το δίκτυο συνεργάζεται με το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων καθώς και το ΤΕΙ Ηπείρου. Επίσης συνεργάζεται με το ΚΠΕ Φιλατών και τα Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Η προτεινόμενη μεθοδολογία προκειμένου οι μαθητές να επεξεργαστούν το συγκεκριμένο πρόγραμμα ακολουθεί τις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις για τη μελέτη του περιβάλλοντος (Φλογαΐτη, 2008) και είναι η ακόλουθη:

- Βιωματική προσέγγιση
- Διεπιστημονική θεώρηση
- Άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία
- Projects

- Ομαδική εργασία
- Μελέτη με εργασίες πεδίου
- Ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών μεταξύ των συνεργαζόμενων σχολείων του Δικτύου.

Για την υποστήριξη των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και μαθητών δημιουργήθηκε σχετικό ιστολόγιο (www.parkinpai.blogspot.com) όπου ο κάθε εκπαιδευτικός θα μπορούσε να ανατρέξει για να βρει υποστηρικτικό υλικό και να «ανεβάσει» αρχεία με το παραγόμενο υλικό από την επεξεργασία του προγράμματος. Πιο συγκεκριμένα ως βοηθητικό υλικό χρησιμοποιήθηκε αναρτημένο ηλεκτρονικό υλικό: από το αρχαιολογικό μουσείο Ηγουμενίτσας και αφορά παιχνίδια της αρχαιότητας, πίνακες ζωγραφικής με θέμα τα παραδοσιακά παιχνίδια ή απεικονίσεις παιδιών κατά την ώρα του παιχνιδιού, υλικό από το μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης με τίτλο «Παίζοντας με τον Λύσιν και τη Τιμαρέτην». Επίσης οι εκπαιδευτικοί είχαν την ευκαιρία να ανατρέξουν σε έντυπο υλικό (βιβλία). Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικούς τίτλους βιβλίων: «100 παραδοσιακά παιχνίδια» της Χ. Καραϊσκού, «Όλη η ζωή παιχνίδι» του Κλουβάτου, Κ, «Παιχνίδι από τη λαϊκή μας παράδοση» του Αναγνωστόπουλου, Β, «75 κινητικά παιχνίδια από 43 χώρες και 5 ηπείρους» της Barbarash Lorraine, «Παραδοσιακό παιχνίδι» του Σαγωνά, Γ, «Τα ξεχασμένα παιχνίδια» της Λαουτάρη Γκριτζάλα Α., «Τα παιχνίδια της γειτονιάς μας» του Νόου, Ν, «Τότε που παίζαμε» του Πασχαλούδη, Ν, «Παιδικά ομαδικά παιχνίδια της Κύπρου» των Λαμπράκη Ν και Γεωργίου Α. Σημαντικά βοηθητικό ήταν και το υλικό της Υπεύθυνης Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πειραιά κυρίας Αρβανιταντώνη Βασιλικής.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Το σχολικό έτος 2013 – 2014 στο δίκτυο συμμετείχαν δέκα σχολεία της Διεύθυνσης Π.Ε Θεσπρωτίας, έξι Δημοτικά Σχολεία και τέσσερα Νηπιαγωγεία. Τα συγκεκριμένα σχολεία ανέλαβαν να επεξεργαστούν το ομώνυμο πρόγραμμα μέσα από διάφορες δραστηριότητες με βάση την ως άνωθεν προτεινόμενη μεθοδολογία. Σταχυολογώντας τους στόχους που έθεσαν οι συμμετέχουσες σχολικές μονάδες θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τους εξής:

Αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών
Καλλιέργεια αξιών ζωής όπως: συνεργασία, ομαδικότητα, σεβασμός, υπευθυνότητα, ευγενή άμιλλα

Τόνωση της αυτοπεποίθησης και βελτίωση της εικόνας του εαυτού
Απόκτηση πειθαρχίας στους κανόνες
Επίτευξη αισθήματος ικανοποίησης και χαράς
Ψυχαγωγία και εκτόνωση
Ενίσχυση της φυσικής δραστηριότητας
Άντληση πληροφοριών από την οικογένεια και την ευρύτερη τοπική κοινότητα
Εκτίμηση του πλούτου της λαϊκής μας παράδοσης

Γνωριμία με την αισθητική διάσταση του περιβάλλοντος ως πεδίου ψυχαγωγίας
Κατανόηση της σημασίας του παιγνιδιού ως μέσου τόνωσης της σωματικής και
ψυχικής υγείας και ευεξίας

Όσον αφορά τις δράσεις, οι μαθητές ασχολήθηκαν με ποικίλες δραστηριότητες όπως:

Διεξήγαγαν συνεντεύξεις με γονείς και παππούδες καθώς και ηλικιωμένα μέλη της ευρύτερης τοπικής κοινότητας για να συλλέξουν πληροφορίες για ξεχασμένα παραδοσιακά κινητικά παιγνίδια που εκείνοι έπαιζαν όταν ήταν μικροί. Τα παιχνίδια καταγράφηκαν σε έντυπο καταγραφής παραδοσιακών κινητικών παιγνιδιών που τους έδωσαν οι μαθητές να συμπληρώσουν.

Αναζήτησαν πληροφορίες στο διαδίκτυο για να γνωρίσουν τα παραδοσιακά κινητικά παιγνίδια της Ελλάδας και άλλων χωρών

Αναζήτησαν πληροφορίες σε σχετικά βιβλία (όπως το έντυπο υποστηρικτικό υλικό που αναφέρθηκε παραπάνω)

Αναβίωσαν παραδοσιακά κινητικά παιγνίδια στην αυλή του σχολείου τους ή το ύπαιθρο (πλατεία, αλάνα, κοντινό δασάκι, πάρκο αναψυχής). Ενδεικτικά αναφέρουμε ορισμένα παραδοσιακά κινητικά παιγνίδια που έπαιζαν οι μαθητές όπως: γόρδιος δεσμός, κεραμιδάκια, σκλαβάκια, κρυφτό, κουτσό, κρυφτοκούτι, καλημέρα βασιλιά, αλάτι ψιλό, αλάτι χοντρό, πεντόβολα, τσουβαλοδρομίες, αμπάριζα, η μικρή Ελένη, περνά, περνά η μέλισσα, τυφλόμυγα, αγαματάκια, γύρω γύρω όλοι, τα μήλα, ένα λεπτό κρεμμύδι, δεν περνάς κυρά Μαρία και άλλα.

Γνώρισαν παιγνίδια που έπαιζαν στην αρχαία Ελλάδα

Αναβίωσαν παραδοσιακά κινητικά παιγνίδια από άλλες χώρες

Διέδωσαν παραδοσιακά κινητικά παιγνίδια στους μαθητές των άλλων τάξεων του σχολείου τους μέσα από παρουσίαση των παιγνιδιών που τα ίδια τα παιδιά έμαθαν να παίζουν

Συμμετείχαν σε αγώνες παραδοσιακών κινητικών παιγνιδιών που διεξήχθησαν μεταξύ των συμμετεχόντων σχολείων στο τέλος της σχολικής χρονιάς

Αποτύπωσαν με τη ζωγραφική παραδοσιακά κινητικά παιγνίδια

Δημιούργησαν βιβλίο παραδοσιακών κινητικών παιγνιδιών που έπαιζαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος

Δημιούργησαν σχετικά με το θέμα του δικτύου ποιήματα

Δημιούργησαν αφίσα παραδοσιακών κινητικών παιγνιδιών στην οποία απεικονίζονταν μερικά από τα πιο γνωστά παραδοσιακά κινητικά παιγνίδια

Κατέγραψαν τα συναισθήματά τους έπειτα από το παίξιμο παραδοσιακών κινητικών παιγνιδιών σε ένα μεγάλο χαρτί

Έμαθαν διάφορα λαχνίσματα προκειμένου να διευκολυνθεί ο σχηματισμός ομάδων παικτών

Έφτιαξαν κολάζ με εικόνες παραδοσιακών κινητικών παιγνιδιών που ζωγράφισαν τα ίδια ή βρήκαν στο διαδίκτυο

Οργάνωσαν έκθεση φωτογραφίας παραδοσιακών κινητικών παιγνιδιών που έπαιζαν στη διάρκεια του προγράμματος

Δημιούργησαν video με την παρουσίαση του τρόπου παιξίματος ενός παραδοσιακού κινητικού παιγνιδιού

Επεξεργάστηκαν ζωγραφικούς πινάκες γνωστών ζωγράφων που απεικονίζουν παραδοσιακά κινητικά παιγνίδια

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Για την αποτίμηση της πορείας του δικτύου η συντονιστική επιτροπή συνεδρίαζε σε τακτικά διαστήματα εκτός σχολικού ωραρίου με σκοπό την εφαρμογή της διαμορφωτικής αξιολόγησης των προγραμμάτων. Οι εκπαιδευτικοί – μέλη της συντονιστικής επιτροπής πρόεδρος της οποίας ήταν η Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων, είχαν αναλάβει και τα ίδια σχετικό πρόγραμμα με τους μαθητές των σχολείων τους. Σκοπός των συναντήσεων ήταν η ανατροφοδότηση σχετικά με την πορεία του προγράμματος και η ανταλλαγή υλικού, πληροφοριών και ιδεών καθώς και η συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς των υπολοίπων σχολικών μονάδων που συμμετείχαν στο δίκτυο. Με τη λήξη του διδακτικού έτους τον Ιούνιο, οι συμμετέχουσες σχολικές μονάδες παρουσίασαν το παραγόμενο υλικό από το πρόγραμμα στην εκδήλωση παρουσίασης των προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων όλων των σχολικών μονάδων. Έπειτα όλοι οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στο δίκτυο με ανάλογο πρόγραμμα συμπλήρωσαν on-line ερωτηματολόγιο τις απαντήσεις του οποίου επεξεργάστηκε η Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων. Τα αποτελέσματα από την διεξαγωγή των δράσεων των συνεργαζόμενων σχολικών μονάδων με το δίκτυο έτσι όπως αποτιμήθηκαν μέσα από την συνεχή ανατροφοδότηση, την παρατήρηση της συμπεριφοράς των μαθητών κατά τη διάρκεια συμμετοχής τους σε αυτές και την τελική παρουσίαση τους στο τέλος του σχολικού έτους ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικές για τη βιωσιμότητα του δικτύου. Όσον αφορά τους μαθητές, εκείνοι έδειξαν ενδιαφέρον για συμμετοχή σε παραδοσιακά κινητικά παιχνίδια, εργάστηκαν με πνεύμα ομαδικό και συνεργατικό, απέκτησαν αυτοπεποίθηση και αυτοέλεγχο, ψυχαγωγήθηκαν, επικοινωνήσαν με μαθητές άλλων σχολείων, ανταγωνίστηκαν μεταξύ τους μέσα σε πνεύμα ευγενούς άμιλλας, έμαθαν να εκτιμούν τα οφέλη του φυσικού περιβάλλοντος στον άνθρωπο και ανακάλυψαν άγνωστες πτυχές του λαϊκού μας πολιτισμού. Οι εκπαιδευτικοί από την πλευρά τους, συνεργάστηκαν μεταξύ τους μέσα σε ένα κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης, αντάλλαξαν ιδέες, απόψεις και εκπαιδευτικό υλικό. Άνοιξαν τις πόρτες του σχολείου στην τοπική κοινότητα και συνεργάστηκαν με αρκετά από τα μέλη της τα οποία συνέδραμαν το πρόγραμμα με σημαντικό υλικό. Όλα τα εμπλεκόμενα μέλη απόλαυσαν τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα καθώς οι μεγάλοι ξαναθυμήθηκαν τα παιδικά τους χρόνια και τα παιχνίδια που έπαιζαν παλιά ενώ τα παιδιά διδάχθηκαν από την εμπειρία των μεγαλύτερων και γνώρισαν την αξία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος μέσα από τη βίωση της εμπειρίας του πραγματικού παιχνιδιού.

Στο σημείο αυτό ας θυμηθούμε τα λόγια του Schiller «*Τα παιχνίδια σ' έναν λαό βοηθούν να ανακαλύψουμε την ποιότητά του και την αξία της τέχνης του, δηλαδή τον πολιτισμό του*» (Σαγωνάς, 2013) και να προσθέσουμε ότι τα παραδοσιακά κινητικά παιχνίδια στο φυσικό περιβάλλον βοηθούν τα παιδιά στη σύγχρονη εποχή να ανακαλύψουν την ομορφιά της φύσης και επιπλέον την χαρά του πραγματικού παιχνιδιού που έχουν πλέον ξεχάσει.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δαφέρμου, Χ. Κουλούρη, Π. & Μπασαγιάννη, Ε. (2006). *Οδηγός Νηπιαγωγού. Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί – Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*, Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- Καραϊσκού, Χ. (2005). *100 παραδοσιακά παιχνίδια*, Αθήνα: Δίπτυχο

Λαουτάρη – Γριτζάλα, Α., (2004). *Τα ξεχασμένα παιγνίδια. Ελληνικά παιχνίδια από την Αρχαιότητα ως σήμερα*, Αθήνα: μικρή Μίλητος

Κούσουλας, Γ., *Βασικές αρχές και χαρακτηριστικά της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης*, εισήγηση στο 8^ο πανελλήνιο συνέδριο της Ένωσης Φυσικών (Ε.Ε.Φ), διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.ekke.gr/estia/Cooper/PerivEkp.html>

Σαγωνάς, Γ., (2013). *Παραδοσιακά παιγνίδια*, τόμος Α΄ & Β΄, Αθήνα: ΤΑ ΝΕΑ

Τσώνη, Χ. *Παραδοσιακά κινητικά παιγνίδια στο φυσικό περιβάλλον. Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τχ 103, Νοέμβριος – Δεκέμβριος, 2014

ΦΕΚ 304B/13-3-2003

Αριθμός ιδρυτικής Απόφασης του τοπικού θεματικού δικτύου «ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ» (5203/11-11-2013)

Φλογαΐτη, Ε., *Τι είναι η Π.Ε.*; διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.env-edu.gr/Chapters.aspx?id=166>

Φλογαΐτη, Ε. (2008). Σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις για τη μελέτη του περιβάλλοντος και των περιβαλλοντικών ζητημάτων στο: Δημητρίου, Α & Φλογαΐτη, Ε., *Εισαγωγή στο Φυσικό και Ανθρωπογενές Περιβάλλον, Εκπαίδευση για το Περιβάλλον*, Πάτρα: ΕΑΠ

www.parkinpai.blogspot.gr